

УДК 619:6159:579:519.636.5

■ Н.М. ЖЕЙНОВА, канд. вет. наук, ветеринарний лікар ПП «АгроВет», Харків

ПРИНЦИПИ СПЕЦИФІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБИ МАРЕКА ТА БАКТЕРІАЛЬНИХ ХВОРОБ РІЗНОЇ ЕТІОЛОГІЇ

У статті описано один з методів лікування і профілактики хвороби Марека на птахівницькому підприємстві. Також розглянуто новий метод підвищення якості, екологічної безпеки й ефективності виробництва м'яса і яєць птиці при застосуванні противірусного препарату Альбувір.

У розвинених країнах простежується тенденція переходу від лікування хвороби до її профілактики за рахунок підтримання системи біологічної безпеки та правильно спланованої програми вакцинації. Серед збудників, які пригнічують функціонування імунної системи, виділяють віруси ньюкаслської хвороби, інфекційного бронхіту курей, хвороби Гамборо, реовірусної інфекції тощо. Ці збудники, проявляючи тропізм до лімфоїдних клітин, викликають їх руйнування й тим самим блокують імунну відповідь птиці. Великих економічних втрат завдає промислового птахівництва хвороба Марека, вірус якої, крім ураження різних органів і тканин, ушкоджує імуннокомпетентні органи (селезінку, тимус, клоакальну сумку), тим самим посилюючи вторинний імунodefіцит. Досить часто можна спостерігати зв'язок хвороби Марека з некрозом голівки стегнового суглоба, серйозними респіраторними захворюваннями й низькими виробничими показниками. Хвороба Марека – висококонтагіозне захворювання переважно курей, що викликається ДНК-вірусом. Вона характеризується гострим перебігом, проліферацією клітин лімфоретикулярної тканини з утворенням пухлин у внутрішніх органах, шкірі та м'язах; при хронічному перебігу (класична форма) – ураженням центральної нервової системи і периферичних нервових стовбурів з паралічами кінцівок, крил, хвоста, шиї, а також депігментацією райдужної оболонки очей і деформацією зіниці (рис. 1, 2).

Основне джерело вірусу – хвора птиця, яка виділяє його в навколишнє

середовище з екскретів дихального і травного трактів. Часто перебіг хвороби відбувається одночасно з інфекційним бронхітом, респіраторним мікоплазмозом, колібактеріозом і кокцидіозом. У результаті імунодепресивного впливу вірусів знижується загальна резистентність птиці й підвищується її чутливість до інших захворювань. Гине поголів'я, знижуються показники економічної ефективності. Для подолання цієї ситуації птицю в перші дні життя вакцинують.

Механізм зниження ефективності вакцинації ендегенними вірусами досить добре вивчений. Відомо, що віруси здатні інтенсивно розмножуватися в клітині, вбиваючи її, однак, заражаючи клітину, можуть ніяк себе не проявляти. Цей стан латентності називається вірусною персистенцією й може тривати протягом усього життєвого циклу птиці. Слід зазначити, що зростає роль нових інфекцій, викликаних умовно-патогенними мікроорганізмами й вірусами. Хвороби набувають характеру змішаних вірусно-бактеріальних інфекцій. Збереження здоров'я птиці залежить від низки факторів: утримання та годівлі, програми вакцинацій, але най-

більш важливим є відповідний рівень розвитку її імунної системи. Усе це вимагає пошуку й розроблення нових хіміотерапевтичних засобів із широким спектром дії, ефективних у боротьбі з інфекційними захворюваннями різної етіології та їх профілактиці.

Мета роботи – вивчити ефективність препарату Альбувір проти хвороби Марека.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ

Матеріалом для дослідження були противірусний препарат Альбувір (10% розчин) і набір для визначення антитіл до хвороби Марека в реакції затримки гемаглютинації (РЗГА) (Україна).

Вплив препарату Альбувір при лікуванні хвороби Марека вивчали безпосередньо у виробничих умовах під час вирощування курей-несучок.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

В одному з птахівницьких господарств ми провели епізотологічне обстеження, клінічний огляд, патолого-анатомічний розтин курей-несучок і серологічне дослідження сироваток крові попередніх партій. Було встановлено класичну форму хвороби Марека, про наявність якої свідчили високі титри специфічних антитіл, зниження загальної збереженості птиці. Загибель поголів'я становила 15–20 %.

Рис. 1. Парез ніг: поза «шпагат»

Рис. 2. Депігментація райдужної оболонки очей

З лікувальною метою препарат Альбувір випоювали (2–3 год) у дозі 0,09 мл/кг маси птиці протягом 7 діб. При застосуванні препарату спостерігалися зниження захворюваності, відсутність поствакцинальних реакцій, підвищення продуктивності й збереженості несучок. З профілактичною метою в умовах благополучної ситуації препарат Альбувір випоювали птиці в дозі 0,06 мл/кг маси. Результати застосування препарату такі: збереженість поголів'я загалом зросла на 2–3% і в умовах спалаху вторинної інфекції (колібактеріозу, кокцидіозу, мікоплазмозу тощо) – на 12%; збільшилася кількість імунологічно захищеного поголів'я після вакцинації проти хвороби Марека, хвороби Ньюкасла, інфекційної бурсальної хвороби – до 100%, проти інфекційного бронхіту курей – до 74%; підвищилася середня жива маса бройлерів при забої на 7,4–8%; витрати корму знизилися на 4–7%. Також встановлено ефективність експрес-методу визначення антивірусної дії вітчизняного препарату Альбувір, що підтверджено стандартними методами визначення його вірусостатичної дії на штами вірусів на різних тест-системах.

Противірусний препарат Альбувір являє собою композицію кислих пептидів, він здатен до самоорганізації й самоадаптації в організмі, механізм яких заснований на блокаді пептидів ядерного імпорту й не дозволяє імпортувати з вірусним геномом перетнути ядерну мембрану. Ефект від препарату спостерігається вже через 20 хв після його застосування. До нього неможлива адаптація з боку вірусу й організму птиці, оскільки Альбувір – жива самоорганізаційна система, і його композиційний фармакофор є унікальним для кожної птиці та вірусу.

Особливо ефективний препарат при вірусах, які швидко розмножуються, – параміксовірусах, ортоміксовірусах і бірнавірусах (грип, хвороба Марека, хвороба Ньюкасла, інфекційна бурсальна хвороба тощо). Застосування Альбувіру з раннього віку у птиці виключає мікробну контамінацію завдяки відновленню імунітету, ураженого латентними вірусами. Особливістю препарату є практично повна відсутність хронічної та субхронічної токсичності, а також тератогенності, мутагенності й канцерогенності.

ВИСНОВКИ

1. Експрес-методом було встановлено високу специфічність і ефективність антивірусної дії препарату Альбувір, що було підтверджено стандартними методами визначення вірусостатичної дії Альбувіру на штами вірусів хвороби Марека, Ньюкасла, інфекційної бурсальної хвороби на різних тест-системах.

2. Препарат Альбувір у лікувальній дозі 0,09 мл/кг маси птиці сприяє збільшенню продуктивності несучок і може бути використаний на птахівницьких підприємствах яєчного напрямку для зниження відходу птиці, підвищення збереженості, несучості, якості товарних яєць.

3. Альбувір у дозі 0,06 мл/кг живої маси птиці напередодні кожної вакцинації живими вакцинами стимулює утворення протективних антитіл, у результаті чого зменшується відхід птиці й підвищуються економічні показники.

4. Уведення препарату Альбувір у технологічну схему вирощування птиці може сприяти виключенню з раціону антибіотиків групи фторхінолонів і тетрациклінів, тому що реабілітований імунітет птиці буде здатний самостійно боротися з інфекціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. **Авдосьєва І.К.** Альбувір – ефективний препарат при проведенні специфічної профілактики проти ньюкаслської хвороби / І.К. Авдосьєва, І.Л. Мельничук, О.В. Басараб, М.І. Сверіпа, С.О. Здолини // Актуальні проблеми сучасного птицевод-

ства: Матер. X Укр. конференції по птицеводству. – Алушта, 2009. – С. 3–6.

2. **Авдосьєва І.К.** Експрес-метод визначення противірусної дії препаратів для ветеринарної медицини / І.К. Авдосьєва, Р.Б. Павлій, В.В. Регенчук // Науково-технічний бюлетень Ін-ту біології тварин та ДНДКІ ветпрепаратів і кормових добавок. – Львів, 2008. – Вип. 9. – № 4. – С. 292–296.
3. **Жейнова Н.Н.** Использование антивирусного препарата «Альбувир» на курицах-несушках кросса Ломан белый / Н.Н. Жейнова // Актуальные проблемы современного птицеводства: Матер. IX Укр. конференции по птицеводству. – Алушта, 2008. – С. 61–64.
4. **Жейнова Н.Н.** Альбувир – первый и единственный антивирусный препарат при профилактике и лечении вирусных болезней животных и птицы / Н.Н. Жейнова, И.К. Авдосьєва, А.В. Мартынов, В.В. Регенчук, И.Л. Мельничук, О.Б. Басараб // Эффективное птицеводство. – 2010. – № 7 (67). – С. 7–11.
5. **Жейнова Н.Н.** Защита от «чумы XXI века» // Аграрна справа. – 2010. – № 21 (147). – С. 7.
6. **Жейнова Н.Н.** Альбувир – новый антивирусный препарат на основе динамической самоорганизующейся системы пептидов для профилактики и лечения вирусных болезней животных / Н.Н. Жейнова, И.К. Авдосьєва, А.В. Мартынов, В.В. Регенчук, И.Л. Мельничук, О.Б. Басараб // Ветеринарна медицина України. – 2011. – № 2. – С. 20–23.

Одержано 4.04.2014

Принципы специфической профилактики болезни Марека и бактериальных болезней различной этиологии. Н.Н. Жейнова

В статье описан один из методов лечения и профилактики болезни Марека на птицеводческом предприятии. Также рассмотрен новый метод повышения качества, экологической безопасности и эффективности производства мяса и яиц птицы при применении противовирусного препарата Альбувир.

Principles etiotrophylaxis Marek's disease and bacterial diseases of different etiologies. N.N. Zheynova

This article describes a method of treatment and prevention of Marek's disease on poultry farms. Also consider a new method to improve the quality, safety and environmental efficiency of production of poultry meat and eggs the use of viricide Albuvir. ○